

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorale Missionariorvm

Verjuys, Jean-Baptiste

Antverpiæ, 1682

8. Vtrùm licitum sit audire conciones hæreticorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41565

non poterat, si Rege flectente ipse non flecteret, ac proinde tantum erat cultus civilis erga Regem, non Religiosus erga idolum. Nihil refert quod petat ignosci si adoraverit in templo Remmon adorante Rege, non enim loquitur de vera adoratione, sed tantummodo genuflexione, ut Rex ipsius manui posset inhiere. Verbum quippe *adorandi* in Hebræo tantum significat incurvationem sui corporis, quod omnino indifferens est ad adorationem civilem & religiosam. Ex circumstantiis autem satis patebat quod tantum ageretur de adoratione seu incurvatione civili, ut Rex ipsi inniteretur.

Ad 4. Arg. à ratione satis patet ex 3. & 4. probatione nostræ resolutionis.

ARTICULUS VIII.

*Utrum licitum sit audire conciones
Hæreticorum.*

TAmetsi audire illas conciones non sit una de illis actionibus, de quibus præcedenti articulo locuti sumus, si consideretur secundum se, ex circumstantiis tamen potest iisdem ad censeri.

Dicendum igitur 1. non licere Catholico hæreticorum concionibus interesse, eo modo
ut

ut censeatur esse unus ex ipsis. Quod fieret si illas frequentaret ex hæreticorum mandato, aut per modum virtualis protestationis, aut causâ honoris.

Prob. quoad primam partem: quia Paulus V. consultus à Catholicis Angliæ tempore persecutionis inceptæ ab Elisabetha Reginâ, utrùm ipsis esset licitum parere mandato Reginæ, quo cogebantur ad hæreticorum templa accedere & conciones audire: & hoc sub multa 20. librarum Anglicarum, dummodo 16. annum ætatis excessissent. Respondit speciali Brevi suo dato 10. kal. Octob. 1606. his verbis: *Accepimus compelli vos gravissimis pœnis propositis templa hæreticorum adire, cœtus eorum frequentare, concionibus illorum interesse. Profectò credimus proculdubio eos qui tantâ constantiâ atrocissimas persecutiones, infinitas propemodum misérias hæctenus perpeffi sunt, ut immaculatè ambularent in lege Domini, nunquam commissuros esse, ut coinquentur communione desertorum divina legis. Nihilominus zelo Pastoralis officii nostri impulsî, & pro paterna nostra sollicitudine quâ de salute animarum vestrarum assiduè laboramus, cogimur monere vos, atque obtestari, ut nullo pacto ad hæreticorum templa accedatis, aut eorum conciones audiatîs, vel cum ipsis in ritibus communicetis, ne Dei iram incurratîs. Non enim licet vobis hæc facere sine detrimento divini cultûs, ac vestra salutis.*

Ita

Ita refert Suarez lib. 6. in Regem Angliæ in Proëmio. Ex quo Summi Pontificis decretis patet quantam hoc in se malitiam includat, ut ipse in hoc cum miseris illis Anglis noluerit indulgere, quia hoc fieri non poterat sine detrimento divini cultûs, ac salutis animarum.

Confirmari hoc potest ex S. Chrysoft. aliquoties supra citato in hom. 25. in Matth. oper. imperf. cap. 10. ad illa verba: *Qui me confessus fuerit: Si quis tibi dicat, inquit, non induces idolothytum, sed aspice tantum ad idola quomodo speciosa sunt, si aspexeris provocatus oculis tuis negasti Christum, non quia aspiceris idola aliquid sit, sed quia invitatus aspicias, peccas, &c. Si verò dixerit tibi, nolo ut aspicias idola, sed tantum ausculta, quomodo ille Gentilis blasphematur Christum, ut glorificet Deos, si auscultaveris auribus tuis, Christum negasti.*

Ac proinde non est licitum ex mandato, aut ex inductione concionibus hereticorum interesse, ne sic magis obediatur hominibus, quam Deo.

2. Id illicitum est ratione scandali, primò quidem ex parte hereticorum qui inde gloriantur quòd habeant tot auditores, & quòd Catholici tam inconstantes sint ut ex humano respectu, aut timore aut propter lucrum, aut officium ad ipsos accedant, & conciones suâ præsentia approbent & honore afficiant. Unde magis in suo errore obdurantur, & Catho-

licos

licos despiciunt. De quo Sanderus lib. 3. Histor. Anglic. hæc habet : *Interim Regina , scil. Elisebetha , & sui , ab initio præclarè secum existimârunt , quod cùm tot essent antiquæ fidei in regno cultores , plerosq; tamen scirent ritus à se præscriptos publicè vel amplexari , vel utcumque præsentia suâ exterius approbare , licet interiorius aliam fidem (de qua ipsi non adeo curabant , vel ad tempus dissimulandam censebant) colerent .* Ex quo patet quantum per hoc hæretici foveantur in suo malo .

Etiam propter scandalum aliorum Catholicorum , qui si infirmiores sint , & videant passim alios , qui doctiores & graviore sunt , hæreticorum conciones suâ præsentia honorare , ipsos facillè imitantur , imo sæpè per hoc dubitare incipiunt , an non sit approbanda doctrina cui videntur etiam Catholici , qui intersunt , applaudere . Dato igitur quòd hoc ex se malum non esset , tamen propter hoc scandalum deberet vitari , uti Apost. docet Rom. 14 v. 21 . *Bonum est non manducare carnem , & non bibere vinum neque in quo frater tuus offenditur , aut scandalizatur , aut infirmatur .* Et 1. Cor. 8 . propter scandalum vult abstineri à cibis licitis . Accedit etiam quòd ipsorum conciones sarcitæ sint blasphemias , & calumniis contra Papam , & omnes Ecclesiasticos Ideo S. Irenæus Epist. 4. ad Plebem de hæreticis sui temporis , dicebat : *Vitate lupos , qui oves à Pastore secernunt .*

3 Ra-

Veritas
etiam
loquor
casus
E II
46

3. Ratione periculi : Audire prædicantem est medium ordinatum ad sibi imprimendam prædicantis fidem, ergo semper periculosum est hæreticorum concionibus interesse & illis audire. Ans. Prob. Rom 10. v. 17. *Fides ex auditu & paulò ante dixerat v. 14. Quomodo autem audient sine prædicante?* Et 2. Timoth. v. 16. *Profana autem & vaniloquia evitanda multum enim proficiunt ad impietatem, & sermões eorum ut Cancer serpit, ex quibus est Hymeneus & Philetus, qui à veritate exciderunt, ubi S. T. Profana dicuntur, quasi procul à Fano, scilicet à cultu divino, & hæc sunt documenta hæresum: hæc vitanda.*

Si nullus audiisset Arrium, Nestorium, & idem est de Lutero & Calvino & ipsorum adfectis, nullus fuisset Arrianus, Nestorianus, Lutheranus aut Calvinista. Quod ipsi hæretici experti, omnibus modis conantur allucere ad se quoscumque, divites promissione officiorum & dignitatum, pauperes verò Eleëmofynis tantum ut ipsos ad suas conciones attrahant, qui licet prius illis promissis aut donis allecti frequentent, paulatim venenum imbibunt, præsertim ob libertatem quæ in hæresi promittitur, excusso jugo Ecclesiæ & præceptorum ipsius, & maximè confessionis. Et propter calumnias (ut supradixi) quas de Romano Pontifice pseudo-ministri in suis prædicationibus effutiunt.

Hinc facillè resolvi poterunt casus quidam circa

III. DE FIDE EXTERNA. 115

circumstantem circa hanc difficultatem nuper mihi propositi.
I. Erat de quodam Artifice Catholico optante incorporari cuidam civitati ad fruendum immunitate ac libertate civili, & aliis privilegiis; Quia tamen magistratus erat hæreticus monebatur, ut frequentaret tantum hæreticorum conciones, & ita se ostenderet non alienum ab ipsorum religione, licet internè servaret fidem Catholicam. Alius casus erat, de viro quodam nobili, & satis magnæ dignitatis, converso ad fidem Catholicam, qui ut hoc alios amicos suos posset latere, nihil aliud requirebat, quàm ut posset externè communicare cum hæreticis in ritibus non essentialibus, v.g. in audientiâ concionum, & cantu Psalmorum. Et hoc ipsi dicebatur indultum à viro quodam religioso, per litteras quas vidi ab ipsis hæreticis in Frisia impressas, cum aliis plurimis quas in turbatione cujusdam sacerdotis interceperant: cujus hæc erat ratio: Quia auditio concionum hæreticorum solum prohibita est lege humanâ scil. Ecclesiæ in quâ dispensari potest pro majori bono salutis v. g. conversionis talis viri.

Nihilominus tamen dico in neutro casu hoc esse permittendum propter fundamenta supraposita. Quia in illis circumstantiis illa frequentatio seu auditio concionum, est virtualis protestatio seu confessio Religionis hæreticæ, aut ad minus aliqua approbatio, & expositio sui periculo perversionis. Quæ latius se extendunt, quàm ad jus humanum.

F

Dicen-

Dicendum 2. Quod aliquando sine peccato mortali, imo sine ullo peccato, quis interesse possit concionibus hæreticorum, unâ aut altera vice: videl. si ex merâ curiositate, sine ulteriori fine semel aut iterum hoc faciat, ita tamen non se ponat inter ipsos quasi unus ex ipsis. Nisi fortè curiositas versaretur circa hæreticorum doctrinam, volens examinare an sit bona videatur, tunc enim esset peccatum mortale. Si vero id fiat bono fine ad illos confutandos aut irridendos, si ad hoc capax sit quod hoc faciat, non erit ullum peccatum; sed sufficienter illa sciri possunt ex ipsorum libris ab illis quibus licitum est illos legere. Superest solum inquirere, an licitum sit famulis & ancillis comitari dominos aut dominas suas hæreticas dum vadunt ad ipsorum templum. Resp. Quod si tantum debeant eò ferre sedem, aut pulvinar aut quid simile hoc licitum erit. Manere autem ibi, rarò debet permitti ob pericula, cum ordinariè tales personæ non polleant magno ingenio, & sic facilè perverti possint. Imo periculosum est ipsis, similibus Dominis cohabitare.